

cesów politycznych, społecznych czy ekonomicznych, pozwalając wyręczyć się prostą i niezwykle pojemną formułą-kluczem, dzięki której w łatwy sposób można sobie „ułożyć” otaczającą człowieka rzeczywistość. Są jakby alibi dla niechlujstwa umysłowego. Do tego dochodzi też pewien paradoks. W oczach naiwnych obrońców autentyczności *Protokołów* — naiwność charakteryzuje innych. Tych właśnie, którzy odrzucają teorie o dominujących w życiu społeczeństw machinacjach, wszechobecnych spiskach i aferach.

Stanisław Żerko

OLGIERD LISSOWSKI: *Między demokracją a racjonalizacją. „Pracownicze współstanowienie” w RFN*. Instytut Zachodni, Poznań 1990, 388 ss.

Z uwagi na dokonujące się obecnie w Polsce przemiany, w tym również przemiany ustroju gospodarczego i narastający lęk przed powrotem kapitalizmu w jego XIX-wiecznej postaci wzrosło zainteresowanie problemem reprezentacji interesów pracowniczych.

Praca Olgierda Lissowskiego może więc liczyć na szerszy odbiór. Przedmiotem analizy uczynił autor system reprezentacji interesów pracowniczych w RFN, rozumiany jako wzajemne relacje między pracownikami i ich związkami zawodowymi oraz pracodawcami i ich organizacjami. Pojęcie „pracownicze współstanowienie” wiąże autor z niemieckim terminem *Mitbestimmung* (lub *Mitbestimmung der Arbeitnehmer*), przez które rozumiane są różne projekty demokratyzacji gospodarki i społeczeństwa.

Praca składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział I poświęcony jest teoretycznym problemom systemu reprezentacji interesów pracowniczych. W rozdziale II autor prezentuje podmioty reprezentacji interesów pracowniczych, (a) reprezentatywne (pracownicy, „klasa robotnicza”), (b) reprezentujące (związki zawodowe, rady pracownicze). Kolejne rozdziały poświęcone są podsystemom instytucjonalnym, wewnątrz których interesy pracownicze są reprezentowane, a więc wobec państwa (rozdział III), w ramach zarządzania gospodarką (rozdział IV), w ramach rokowań zbiorowych (rozdział V).

Autor jest przekonany, że obecnie w RFN (i nie tylko) mamy do czynienia z długofalową tendencją ewolucji systemu w kierunku zrównoważonej reprezentacji interesów, charakteryzującą się poszukiwaniem instytucjonalnych środków zapewnienia równowagi między przeciwstawnymi, automatycznie niejako, grupami interesów (pracodawca — pracobiorca).

O społecznej przydatności danego modelu instytucjonalnej reprezentacji interesów pracowniczych decydują jednak konkretne warunki społeczno-ekonomiczne danego kraju i dziedziny gospodarki.

Cezary Trosiak

NASZE WYDAWNICTWA

Wydawnictwo Instytutu Zachodniego wznawia wydawanie serii Biblioteka „Przeglądu Zachodniego”. Kolejny 16 numer w tej serii ukaże się jesienią bieżącego roku.

Będzie nosił tytuł:

WOKÓŁ TRAKTATÓW POLSKA-NIEMCY

Zawierać będzie następujące materiały:

1. Lecha Janickiego, *Podstawy prawne stosunków Polski ze zjednoczonymi Niemcami*.
2. Jolanty Kopruckiej-Purol, *Niemieckie opinie prasowe o traktatach Polska — Republika Federalna Niemiec*.
3. Krzysztofa Malinowskiego, *Prasa polska wobec traktatu granicznego i układu o dobrym sąsiedztwie między RP a RFN*.

DO NABYCIA:

w księgarni „Pod ratuszem”, Poznań,

w Instytucie Zachodnim, 61-772 Poznań, Stary Rynek 78/79 (także za zaliczeniem pocztowym)

